

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/6365.**

Benyújtás dátuma: **2023-12-02 06:31**

Parlex azonosító: **18CQODYU0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Jámbor András Imre (Párbeszéd), Berki Sándor (Párbeszéd)**

Határozati javaslat címe: **Az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adósokat segítő, átfogó reformkoncepció megalkotásáról**

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. § (4) bekezdése alapján „**Az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adósokat segítő, átfogó reformkoncepció megalkotásáról**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

Az igazságos végrehajtási rendszer és az ehhez kapcsolódó, adókat segítő, átfogó reformkoncepció megalkotásáról

A magyar végrehajtási rendszer időszerű, szakmailag messzemenően indokolt és társadalmilag igazságos reformjának elindítása és az adósok államilag szervezett megsegítése érdekében az Országgyűlés az alábbi határozatot hozza.

1. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy tegyen kodifikációs előkészületeket 2024. június 30. napjáig a végrehajtás állami ellenőrzés alá vonása érdekében.
2. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy 2024. június 30. napjáig terjesszen elő törvényjavaslatot a Polgári Törvénykönyv végrehajtás elévülésére vonatkozó szabályainak differenciált módosításáról az objektív elévülési határidő bevezetésével azzal, hogy meghatározott esetekben a végrehajtható okirat jogerőre emelkedését követően a követelés tovább nem kamatozik.
3. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy 2024. június 30. napjáig terjesszen elő törvényjavaslatot a Végrehajtások Országos Elektronikus Nyilvántartásáról, ennek keretében részletesen szabályozza a tájékoztatáshoz való jogot azzal, hogy annak a végrehajtó általi megsértése szabálysértésnek minősüljön.
4. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy 2024. június 30. napjáig terjesszen elő törvényjavaslatot a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosításáról, amelyben banki követelések esetén biztosítja az „elsétálás jogát”, azaz azt a jogot, hogy amennyiben banki követelés esetén az adós minden vagyontárgyát elérvereztek, a maradványtartozás szűnjön meg.
5. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy 2024. június 30. napjáig terjesszen elő törvényjavaslatot a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosításáról, amelyben a munkabérből és az ezzel egy tekintet alá eső jövedelemből történő levonás közös szabályait úgy módosítja, hogy a végrehajtás alól mentes összeget az adósi háztartásban élők és a minimálnyugdíj szorzatában határozza meg azzal, hogy a levonás alól mentes rész legalább a minimálnyugdíj háromszorosa; a levonás mértékét sávosan állapítsa meg oly módon, hogy az egy főre eső minimálnyugdíj hatszorosaig a levonás mértéke 20%, ezen összeg fölött 33% legyen. A mentességi értékhatárok legyenek inflációkövetőek.
6. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy 2024. június 30. napjáig terjesszen elő törvényjavaslatot a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény olyan tartalmú módosításáról, amely – egyebek mellett az adósok számára nyújtott hatékonyabb segítség eszközrendszerén keresztül, így például meghatározott összeghatárig alanyi jogon járó, ingyenes állami jogsegélyutalványok bevezetésével – lényegesen megkönnyíti a joghoz való hozzáférést.
7. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy 2024. június 30. napjáig terjesszen elő törvényjavaslatot a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény megváltoztatására oly módon, hogy az ténylegesen és adósbarát módon biztosítsa a

rászorulók számára az újrakezdés lehetőségét.

8. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényt (a továbbiakban: Vht.) 1994. május 11-én hirdette ki a köztársasági elnök, és a fő rendelkezései a kihirdetést követő 4. hónap első napján léptek hatályba. Nem vitatva a törvény érdemeit egyértelműen megállapítható, hogy az 1994. szeptember 1-je óta eltelt időben a végrehajtói kar működése és a végrehajtási rendszer törvényes, igazságos és méltányos működése kapcsán komoly, megalapozott szakmai aggályok merültek fel. A végrehajtási rendszer törvényes működésével kapcsolatos kételyeket nemcsak a Völner–Schadl-féle korrupciós botrány támasztja alá, de az a rendkívüli mennyiségű állampolgári panasz is, amely elsősorban az ingatlanárverések jogszerűségét vitatja.

Az általunk a végrehajtások tárgyában korábban az Országgyűlés elé terjesztett, majd kormányoldal által elutasított, eseti bizottságok létrehozására irányuló javaslatok azt a célt szolgálták volna, hogy az Országgyűlés tárja fel a végrehajtási rendszer visszasságait, és készítse elő a helytelenül működő végrehajtási rendszer áldozatainak méltányos és igazságos kárpótlását, valamint a szakma szereplőinek bevonása mellett kezdődjön meg az új Vht. kodifikációját előkészítő munka.

A végrehajtási rendszer hibái – részben a törvényalkotás hiányosságai, részben a jogalkalmazás súlyos problémái miatt – az alábbiak szerint foglalhatóak össze.

Embertelen, szociálisan érzéketlen végrehajtási intézkedések. Az adósok számára a végrehajtott intézkedések gyakran indokolatlanul szigorúak, különösen a szociálisan rászorulóknak, a kiszolgáltatott helyzetben lévők vagy a válság sújtotta családok esetében. Az ingatlanok, járművek, illetve más vagyonelemek végrehajtása jelentős életminőség-romlást és szociális válságot okozhat. Az eljárások során – részben jogszabályi adottságok, részben a rossz gyakorlatok vagy egyenesen törvénytelen ségek okán – nem mindig veszik kellően figyelembe az adósok elemi szükségleteit, például a lakhatási, az egészségügyi vagy egyéb szükséges szociális védelmet.

Alacsony átláthatóság és korlátozott jogorvoslati lehetőségek. Az adósok (de lényegében az eljárás minden szereplője) számára gyakran hiányzik az átláthatóság az eljárás során, és nem mindig állnak rendelkezésre megfelelő jogorvoslati lehetőségek az indokolatlan vagy jogellenes végrehajtási intézkedésekkel szemben. Ez sérti az adósok jogait és korlátozza a joghoz való hozzáférésüket.

Hiányos tájékoztatás és segítségnyújtás. Az adósok nem mindig kapnak megfelelő tájékoztatást az eljárás menetéről, a jogaikról és a kötelezettségeikről. A meglévő tájékoztatók szűkösek, nem közzétehetőek gyakran a jogásztársadalom számára sem. Emellett a szakmai segítségnyújtás,

például az adósságrendezés lehetőségei sem állnak rendelkezésre az adósok számára.

Az eljárás gyakran hosszadalmas és bürokratikus, ami feleslegesen és sokszor az adósok kárára késlelteti a végrehajtási eljárásokat. Ez a folyamat felesleges adminisztratív és anyagi terheket (késedelmi kamatok) okozhat mind az adósok, mind a végrehajtást kérők és a végrehajtók számára is.

Hiányos elektronikus eljárások. Az eljárások modernizálása kapcsán továbbra is hiányosságok tapasztalhatók az elektronikus eljárások terén. Az elektronikus platformok nincsenek vagy nem mindig működnek hibátlanul, és az elektronikus úton lebonyolított végrehajtási eljárásokban is előfordulhatnak jogsértések.

Az adósok számára korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre a végrehajtási eljárások során a megegyezésre vagy az adósságrendezésre. Az adósok gyakran nehéz helyzetben vannak, és nem kapnak elegendő lehetőséget az adósságterhek enyhítésére vagy az adósság rendezésére. A magáncsőd intézménye gyakorlatilag nem működik, annak ellenére, hogy a környező országokban vannak előremutató példák.

Jelen határozati javaslat ezért az azonnali segítség lehetőségét biztosító konkrét és egyben átfogó lépések megtételét sürgeti a társadalmi igazságosság jegyében. Egyes javaslatok csupán koncepció előkészítésére vonatkoznak, tekintettel az elvégzendő feladatok sokrétűségére, más javaslatok pedig konkrét törvénytervezetek előterjesztését célozzák, figyelemmel a javaslatokkal érintett jogi megoldások gyorsabb kivitelezhetőségére. A határozati javaslat egyes pontjait az alábbi okok indokolják.

Részletes indokolás

1.

A korábbi, kodifikációra vonatkozó eseti bizottság létrehozására irányuló javaslattal összhangban felhívjuk a Kormányt, hogy kezdje el kidolgozni a végrehajtási rendszer átalakításának koncepcióját. A jelenlegi önálló bírósági végrehajtói modell megszüntetése, teljes egészében állami végrehajtási és végrehajtói rendszer kiépítése szükséges. Különböző modellek jöhetnek szóba, így az állami végrehajtói rendszer alapulhatna a jelenlegi adóvégrehajtási rendszer koncepcióján, de akár kialakítható lenne egy olyan állami intézményrendszer is, ahol a végrehajtók különleges, garanciákkal körülbástyázott közjogi státuszt kapnának annak minden következményével együtt. A szabályozás célja egy átláthatóbb és ellenőrizhető rendszer kialakítása lenne, amelyben a végrehajtók ténylegesen elszámoltathatóak, és a felelősségi viszonyok egyértelműek. Ez a gyökeres változás nem oldható meg a teljes végrehajtási rendszer újragondolása és újrakodifikálása nélkül.

A koncepció kidolgozásának körében szükséges kitérni a végrehajtás alóli mentességek felülvizsgálatára (Vht. 62–63. §, 79/A §.). A mentességi összeg növelése mellett indokolt a felelősségi szabályokon is szigorítani. Amennyiben a végrehajtás alól mentes összeget is levonják a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegből, vagy a pénzforgalmi szolgáltató teljesíti az ezirányú felhívást, az okozott kárért a végrehajtnak a pénzforgalmi szolgáltatóval egyetemlegesen kell felelnie adott esetben végrehajtási különbíróságok előtt.

A koncepciónak ki kell térnie az anyagi jogi szabályok mellett az eljárásjogi szabályok átgondolására is. A kúriai felülvizsgálat lehetőségének elvonása az egységes joggyakorlat kialakulását is akadályozza, kifogásolható az alkotmányjogi panasz tilalma is.

A bíróságok elleni kártérítési perekben szakmai szervezetek véleménye szerint alig néhány százalékos a pernyertességi arány, így az ilyen ügyekre nézve a különbíróság intézményének létrehozását is mérlegelni kell. Az ún. végrehajtási különbíróságok számos más, a végrehajtás intézményrendszerét érintő hatáskört is kaphatnának, gyorsított eljárásban működnének, és eljárásukhoz észszerű költségkedvezmények kapcsolódhatnak.

A végrehajtási perekhez és a végrehajtási eljárásban igénybe vehető minden jogorvoslati lehetőséghez legalább illetékfeljegyzési jogot kell biztosítani. A végrehajtási eljárásokban külön nevesíteni kell az adós tájékoztatáshoz való jogát oly módon, hogy ezen jogot a végrehajtó és a nem magánszemély végrehajtást kérő terhére egyben kötelezettség formájában kell bevezetni. A tájékoztatás elmaradása különösen veszélyes a társadalomra, ezért amennyiben a végrehajtó ezen kötelezettségének nem tesz eleget, szabálysértési szankciókkal kellene szembesülnie. A szabálysértés eredményeként a végrehajtó akár elzárással vagy 200.000 forintig terjedő pénzbüntetéssel is sújtható.

2.

A reformhoz nélkülözhetetlen az elévülés szabályainak felülvizsgálata is (Ptk. 6:25. §). Az általános polgári jogi elévülés (5 év) a végrehajtási eljárás megkezdésével a gyakorlatban értelmét veszti. Ugyanis a végrehajtási eljárás során az elévülést kizárólag a végrehajtási cselekmények szakítják meg, azonban bármilyen végrehajtói intézkedés, amely a behajtást szolgálja, ilyennek minősül. Ebben az esetben az elévülés megszakad és újrakezdődik. Ennek azért van jelentősége, mert évtizedekig elhúzódó végrehajtási ügyekben a késedelmi kamattartozás okán a követelés sokszorosára nő, amely nem az adós hibájára vezethető vissza. Javaslatunk szerint a végrehajtási eljárásokban objektív elévülési időt kell bevezetni, amennyiben az adósság forrása a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött hitel- és kölcsönszerződés vagy pénzügyi lízingszerződés (banki követelés). A végrehajtható okirat jogerőre emelkedését követő öt év után a követelés tovább nem kamatozik, 10 év után a követelés elévül, ha a mulasztás nem az adós rosszhiszemű eljárására vezethető vissza, azzal, hogy e tekintetben a jóhiszeműség vélelme áll fenn. Amennyiben a tartozás nem banki követelésen alapul, a követelés nem évül el, de tovább nem kamatozik. Ez a rendelkezés

érdekeltté tenné mind a végrehajtást kérőt, mind a végrehajtót abban, hogy az eljárást ne húzza el.

3.

Végrehajtások Országos Elektronikus Nyilvántartásának felállítására vonatkozó javaslat, amely a végrehajtás szereplőinek tájékoztatását és a rendszer átláthatóságát szolgálja. Az általános érvényű reform mellett messzemenőig indokolt a végrehajtásokra vonatkozó átfogó országos informatikai rendszer kialakítása, illetve a meglévő rendszer átalakítása, átláthatóvá tétele. Jelenleg is létezik a végrehajtói kar elektronikus árverési oldala (<https://arveres.mbvk.hu/>), ez azonban nem ad átfogó információt az összes folyamatban lévő és lezárt végrehajtási ügyről. Egy olyan egységes rendszert kell létrehozni, amely ingyenes, a személyes adatok szükséges mértékű anonimizálása mellett az összes folyamatban levő és lezárt végrehajtási ügy iratait és végrehajtói intézkedéseit tartalmazza, így ahhoz az adatvédelmi szabályokkal összhangban bárki (vagy bármely érintett) az ügyfélkapuján keresztül hozzáférhet. Ha az illetékességgel rendelkező szerv (bíróság vagy végrehajtó) egy adott dokumentumot nem tölt fel a rendszerbe, az ezt követő végrehajtási cselekmények hatálytalanok lennének.

4.

Mindennaposak azok az esetek, amikor egy adós minden vagyontárgyát elárverezik, és ezt követően is milliós tartozása marad fenn. Ennek megakadályozása mindenképpen indokolt a banki követelések esetén. Ezért szükséges a Vht. olyan tartalmú módosítása, amely kimondja, hogy a banki követelésen alapuló tartozás (a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött hitel- és kölcsönszerződés vagy pénzügyi lízingszerződés) megszűnik akkor is, ha az adós vagy több adós esetén az adóstársak tulajdonában álló minden ingatlant és ingóságot sikeresen végrehajtás alá vontak, és az azok értékesítéséből vagy árverezéséből befolyt összeg nem fedezi a teljes tartozás összegét.

5.

A munkabérre vezetett végrehajtás jelenlegi szabályrendszere igazságtalan, merev, nincs tekintettel a családok érdekeire, mert nem veszi figyelembe azt, hogy az adott háztartásban mennyi az egy főre jutó jövedelem, pusztán az adós jövedelméhez igazítja a végrehajtás alól mentes összeghatárt és a levonás mértékét. Javaslatunk a társadalmi igazságosság jegyében a végrehajtás alól mentes jövedelmet úgy határozná meg, hogy figyelembe venné az adósi háztartásban élők számát. A jelenlegi szabályok szerint a jövedelem végrehajtás alól mentes része 60.000 forint. Ehhez képest célszerű lenne ezt az összeget az adósi háztartásban élők és a minimálnyugdíj szorzatában meghatározni azzal, hogy a levonás alól mentes összeg nem lehet kevesebb, mint a minimálnyugdíj háromszorosa. (28.500 forint háromszorosa: 85.500 forint.) Ezen felül szükséges lenne a levonás mértékét sávosan meghatározni oly módon, hogy a minimálnyugdíj hatszorosát (jelenleg 171.000 forint) el nem érő egy főre eső jövedelem esetén a levonás mértéke 20%, ezen összeg felett pedig 33%. A kiinduló értéket (28.5000 forint) évente a

KSH által közzétett előző évi infláció mértékével kellene emelni.

6.

A joghoz való hozzáférés kapcsán elkerülhetlenné vált az állami jogi segítségnyújtás rendszerének teljes átalakítása. Ez a rendszer jelenleg is létezik, és elvileg a jogi szolgáltatások biztosítását célozza azok számára, akik nem rendelkeznek elegendő anyagi forrással ahhoz, hogy saját jogi képviseletet finanszírozzanak. Az állami jogi segítségnyújtás célja az esélyegyenlőség biztosítása lenne, azaz, hogy az érintettek szociális vagy gazdasági helyzetüktől függetlenül jogi védelmet kaphassanak. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (Jst.) szabályozza ezt a Jogi Segítségnyújtó Szolgálatok útján. Az állami jogi segítségnyújtás igénybevételének jövedelmi korlátja van, és a tényleges hozzáférés bürokratikus, nehézkes. Az állam viseli a jogi segítő/pártfogó ügyvéd díját, ha az ügyfél és a vele közös háztartásban élő hozzátartozók egy főre eső havi nettó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (jelenleg 28.500 forint). Ha az ügyfél egyedül él, akkor ez a határösszeg valamelyest megemelkedik, de a valóságban azok a személyek, akik ilyen fokú mélyszegénységben élnek, nem tudnak élni ezzel a lehetőséggel sem. A vonatkozó jogszabály a jövedelmi határ mellett az ügyfél vagyoni helyzetével kapcsolatos további feltételeket is előír, elsősorban ingatlan- és személygépkocsi-tulajdonára vonatkozóan. Az állam a jogi szolgáltatás díját megelőlegezi annak az ügyfélnek, akinek az egy főre eső havi nettó jövedelme 2023-ban nem haladja meg a 188.684 forintot. A számokból látható, hogy a szolgáltatás valójában alig hozzáférhető azok számára, akik leginkább rászorultak lennének. Javaslatunk szerint a jogi segítségnyújtás legalább a tanácsadás szintjén, korlátozott óraszámban bárkinek ingyenesen igénybevehető. A nyilvántartás összekapcsolható lenne a Végrehajtások Országos Elektronikus Nyilvántartásával, így az ügyek kevesebb adminisztrációval járnának. Hosszabb távon megfontolásra érdemes, hogy minden magyar állampolgár a mindenkori kötelező legkisebb munkabér százalékos összegében kifejezett értékű „jogsegélyutalvánnyal” rendelkezzen, amelynek egy meghatározott, esetlegesen fel nem használt hányada átvihető lenne a következő évekre a jogi eljárások költségeire, a felhasznált részt pedig a költségvetés fedezné. Ezáltal a joghoz való hozzáférés állampolgári joggá válna. Amennyiben a hitelező pénzintézet, további könnyítések vezethetőek be a segítségnyújtás feltételeinek vizsgálata során. A jelenlegi állami segítségnyújtás rendszere néhány tényleges vívmánya ellenére (áldozati kártalanítások) valójában nem szolgálja a hátrányos helyzetű csoportok joghoz való hozzáférését, így a társadalmi esélyegyenlőséget sem.

7.

A javaslat e pontja a magáncsőd intézményének újraszabályozására vonatkozik. Magyarországon a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény szabályozza a magáncsőd intézményét. Szakmai kritikák szerint az intézmény nem működik megfelelően a gyakorlatban, és nem nyújt megfelelő védelmet az adósoknak a túlzott adósságterhekkel szemben. Kritikák fogalmazódnak meg az eljárás hosszadalmas volta, a szigorú feltételek,

valamint az adósokat terhelő kötelezettségek miatt is. A magyar modellel szemben ugyanakkor Európa más országaiban léteznek sikeres adósságrendezési eljárások, így például a szomszédos Szlovákiában a sikeresen újragondolt „személyi csőd” egy jogilag szabályozott és irányított folyamat, amelynek során bármely személy megszabadulhat adósságaitól, még vagyon vagy jövedelem nélkül is. Ha az adósnak van vagyona, akkor ezeket a vagyontárgyakat (ingó és ingatlan) értékesíteni kell. Az eszközökből származó bevételeket a későbbiekben a kötelezettségek kifizetésére használják fel. Vannak világosan meghatározható feltételek, amelyeknek egy ilyen személynek meg kell felelnie ahhoz, hogy az adósságkönnyítés ezen formájának alávesse magát. Szlovákiában az elmúlt években egyre többen vették igénybe a magáncsőd intézményét. 2015-ben mintegy 580-an kértek csődvédelmet, míg 2021-ben már 2663 személy élt ezzel a lehetőséggel.

8.

Hatályba léptető rendelkezés.